

A Pedagógusok Szakszervezete Gyermekvédelmi Tagozatának nyílt levele
Fülöp Attila
Belügyminisztérium
gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár részére

Tisztelt Államtitkár Úr!

A gyermekvédelmi szakellátásban dolgozó pedagógusokként keressük meg Önt levelünkkel, mert már nincs kihez fordulni. Úgy érezzük, hogy eljött az a pillanat, amikor ki kell állnunk magunkért, hivatásunkért! Tesszük ezt azzal a céllal, hogy a gyermekvédelmi szakellátás intézményrendszerét továbbra is működésben tudjuk tartani – mi, itt a végeken. Ez elsősorban nem a mi érdekünket szolgálja, hanem az állami gondoskodásba bekerülő gyerekekét, tágabb értelemben véve pedig a magyar nemzetét, társadalomét is – mert hisszük, hogy a gyermekeink védelme hasznos befektetés a jövőbe! Ezért engedje meg nekünk azt, hogy teljes őszinteséggel számolhassunk be problémáinkról – minden retorzió nélkül. Mondanivalónkat nem vezérli rosszindulat, politikai machináció, vagy botránykeltési szándék, csupán a szakma védelme, szeretete!

Először is a pedagógusok bérezésével kapcsolatban szeretnénk néhány észrevételt tenni. A közvélemény számára a közmédiákból elérhető információk szerint soha nem látott béremelés történik. Egymilliós átlagfizetésekről hallhatunk. Nem csoda, hogy nagyon sokan ellenünk fordultak emiatt, mert nem tudják, hogy harmincéves szakmai múlttal rendelkező munkatársak sem keresnek messze ennyit. Ezzel nem szeretnénk az elégedetlenség látszatát kelteni, természetesen örömmel vettük a béremelés tényét, ami ugyan szükséges, de nem elégséges. Főként azért sem, mert a nem pedagógus kollégáink – akik rendkívül fontos munkát végeznek az ágazaton belül – kimaradtak ebből; emiatt többen pályaelhagyók lettek (és lesznek), tovább növelve a maradó munkaterheit. Eleinte örömmel beárnyékolták azok a kezdeti hírek is, amik arról szóltak, hogy a gyermekvédelemben dolgozó pedagógusok nem is részesülnek a pedagógus béremelésből. Nem így lett. Köszönjük Államtitkár úr!

A kedélyeket azonban továbbra is borzolja az a tény, hogy az ún. *esélyteremtési támogatás* számunkra nem adható, pedig az 1997. évi XXXI. tv. alapján az állami nevelésbe vett gyerekeink automatikusan halmozottan hátrányos helyzetűnek minősülnek! Kedves Kolléga! Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a közoktatásban dolgozó, ugyanolyan végzettséggel, szolgálati idővel rendelkező pedagógus 20%-kal több bért kap a munkájáért (nagyon helyesen!), mint mi a gyermekvédelemben; mindezt úgy, hogy mi 100%-ban foglalkozunk azokkal a gyerekekkel, akiknek az aránya a köznevelésben elég, ha a 10%-ot eléri! Államtitkár úr! Mitől válik mássá az a gyermek, aki a lakás-, gyermekotthonából 6-8 órára átmegy az iskolába? A mostani béremelés ezt az ollót tovább nyitotta – a mi kárunkra. Mi a mindennapjainkat kizárólag halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekkel töltjük, akik ezen túl még egyéb pszichés-, és mentális problémával is rendelkeznek. A szakellátásba kerülő gyerekek esélyteremtésében nem feltétlenül a matematika vagy kémia tantárgyból történő iskolai oktatás – ami önmagában rendkívül fontos – jelenti a prioritást (hiszen nem azért kerülnek ki a családjukból, mert nem értik a szerves kémiát), hanem a kimaradt,

vagy diszfunkcionális, család által *nem* közvetített elsődleges szocializáció elemeinek pótlása, a társadalmi beilleszkedés képességének kialakítása. Ezt a gyermekvédelmi intézmények nevelői/dolgozói tudják számukra biztosítani. Gyakran több évnyi munka után jutunk el oda, hogy az iskolai tanulmányok menedzselésével foglalkozhassunk! Úgy gondoljuk ezért, hogy a 20%-os esélyteremtési támogatás a gyermekvédelemben dolgozó pedagógusokat is megilletné. Vagy ez tönkretenné az államháztartási költségvetést? Reméljük nem így áll az ország!

Államtitkár úr! Tény, hogy az egyre nagyobb bérkülönbség miatt valós a veszélye annak, hogy akik csak tehetik a gyermekvédelmi szakellátásban dolgozó pedagógusok közül, átvándorolnak a közoktatásba – hiszen senki sem ellensége a saját pénztárcájának; az pedig csak extra bónusz, hogy összességében kevésbé problémás gyerekekkel kell foglalkozni! Az iskolák nevelőtestületeinek átlagéletkora igen magas. Van igény arra, hogy tapasztalt, „harcedzett” kollégákat fogadjanak – tőlünk, a mi kárunkra! Utánpótlás pedig nincs a gyermekvédelemben – többek között a fentebb, illetve, a majd lentebb leírtak miatt. Itt megemlíthetjük hátrányos megkülönböztetésként a jogosultságunk hiányát az *évi 50 napra emelt szabadság* esetében is – bár a szakemberhiány miatt ezt nehéz is lenne kivenni.

Továbbá, semmilyen értesülésünk sincs a gyermekvédelemben dolgozó pedagógusok *teljesítményértékeléséről*. Ez azt jelenti, hogy mi ebben is a startvonalon ragadunk? Nem lesz lehetőségünk a törvényben meghatározott minimum bérről elmozdulni? Államtitkár úr! Ebben az esetben pedagógusként ismét hatalmas hátrányba kerülünk! Az utolsó csepp lesz a pohárban, ha azt halljuk, hogy a közoktatásban dolgozó szaktársaink 2-2,5-szeres fizetést vihetnek haza havonta. Ez lenne a cél?

Szeretnénk néhány szót ejteni a *gyermekvédelem általános állapotával* kapcsolatban is. Nem csak egyes intézmények helyzetét írják le szavaink, ezek országosan jelentkező problémák, Államtitkár úr. Egyre lehetetlenebbé válik a szakellátásban dolgozók munkavégzése. Azt kell mondanunk sajnós, hogy a legnagyobb problémát nem festetlen falak, törött bútorok jelentik! Saját tapasztalataink alapján a tárgyi feltételek, ha nem is mondhatók kimagaslóan jónak, az ezzel kapcsolatos általánosító, hangulatkeltő média-megjelenéseket alaptalannak, túlzónak tartjuk; lehetőségeinkhez mérten igenis mindent megteszünk az élhető környezet kialakításáért, fenntartásáért. Az igazi, és legnagyobb gondot a *munkaerőhiány* okozza. Sem pedagógus, sem gyerekekkel foglalkozó gyermekfelügyelő üres beosztásokat nem tudnak betölteni intézményeink, hiszen nem érkeznek jelentkezők a meghirdetett állásokra! Az nem lehet járható út, hogy elvesznek üres státuszokat, és máris meg van oldva a munkaerőhiány! Tudja, Államtitkár úr, rendkívül megnehezítette a munkaerő pótlását az újonnan bevezetett kifogastalan életvitelre vonatkozó *átvilágítás, és a pszichológiai alkalmassági vizsgálat* is. Természetesen nem vitatjuk az alkalmasság vizsgálatának létjogosultságát, de nem vagyunk biztosak benne, hogy a jelenlegi szabályozás valóban kiszűri azokat, akiket kiszűrni rendeltetett. Ennek ellenére mi mindannyian vállaltuk ezt – ezért is írhatunk most Önnek. Másik fontos tényező a munkaerőhiány okainak vizsgálatánál, a nevelésbe vett *gyerekek pszichés- és mentális állapota*. A rendszerbe kerülő gyerekek e tekintetben hatalmas változáson mentek keresztül az utóbbi években. Egyre idősebb korban kerülnek lakásotthoni, gyermekotthoni szakellátásba. Gyakran már megjárta akár több nevelőszülőt is! Ekkora már olyannyira sérült értékrendszerük, erkölcsi normáik, olyannyira elmaradtak szellemi képességeikben, olyan elmaradásuk van oktatásukban, neveltségi szintjükben, ami gyakorlatilag kezelhetetlen a jelenlegi ellátási formában. Ugyanis a rendszer nem követte le a neveltek szükségleteiben bekövetkezett változásokat, nagy többségük nem számukra megfelelő ellátást kap. Ez nem a szakembereken múlik, Kedves Kolléga, higgye el, ők lehetőségeikhez mérten megteszik, amit lehet. Ugyanakkor, jelenleg nem lehetséges többet tenni.

Államtitkár úr! Valóban mindennapos intézményeinkben a bántalmazás – nagyon fontos erről is beszélnünk! Csakhogy jellemzően nem a felnőttek bántalmazzák a gyerekeket! Gyerekek bántalmazzák egymást és – szintén mindennaposan – gyerekek bántalmazznak nevelőket. Dolgozóink minden nap

kénytelenek elviselni a verbális bántalmazás minden lehetséges változatát, formáját, munkaidejüket gyakran félelemben, stresszben töltik, mert tartanak az akár fizikai bántalmazástól is! Könnyű azt mondani (miként ezt gyakran halljuk), hogy az itt dolgozók legyenek alkalmasak arra, hogy kezeljék ezt; de az érzelmi bántalmazást nem lehet jól kezelni, az lélekgyilkoló bármilyen jó szakember számára! Kiemelten így van ez akkor, amikor *a gyermekbántalmazási protokollunkkal teljes mértékben kiszolgáltattak bennünket a gyerekeknek*. Bárkit, bármikor lehet hamisan megvádolni úgy, hogy még a munkaszervezés sem ad lehetőséget arra, hogy megvédjük magunkat. Egy műszak - egy ember. Nincs tanú. Mi „régiek” sokat szenvedünk emiatt. Megnőtt a táppénzen töltött idő mennyisége, egyre többen produkálnak különféle betegségek formájában testi tüneteket a rendkívüli pszichés megterhelés eredményeként! Erről is beszélni szükséges Államtitkár úr, és arról is, hogy nincs segítség, hiszen a problémát szinte kimondani sem lehet anélkül, hogy azonnal az alkalmatlanság vádjával illessék a panaszkodni merőt. Fentiek miatt a kevés, újonnan jelentkező kollégáink közül többen vannak, akik egy-két nap után távoznak is. Nem vállalják azt, hogy a neveltek következmények nélkül bántalmazhassák őket.

Államtitkár úr, mi „öregék” még kitartunk egy kicsit. Tudja, akik 10-20-30 évet dolgoztak le a gyermekvédelemben, nem munkahelynek, hanem HIVATÁSNAK (így, nagybetűvel) tekintik feladatukat; de a hivatástudat sem lehet ok arra, hogy egészségét áldozza fel bárki! Sokszor emlegetjük, hogy a gyermekvédelemben dolgozók jónéhány évvel korábban halnak, mint mások; tudja Kedves Kolléga, van benne valami. Államtitkár úr, higgye el, ha nem következik be változás a szakmában, amely segíti elviselhetőbbé tenni a mindennapi munkánkat, távozni fogunk mi is – nincs már hova feszíteni az életünket! Az utolsó majd lekapcsolja a villanyt! De mi lesz akkor a gyerekekkel? Kedves Kolléga, Önöknek kell dönteni!

Fent leírtak alapján kérjük Önt, hogy

- vizsgálják felül korábbi döntésüket az esélyteremtési illetményrésszel, és az éves szabadság 50 napra emelésével kapcsolatban,
- dolgozzák ki a gyermekvédelemre vonatkozó teljesítményértékelési szempontokat, amihez forrásokat is biztosítanak,
- tegyenek valamit annak érdekében, hogy a rendszerből ne tűnjenek el a szakemberek, vizsgálják meg a gyermekvédelem jelenlegi rendszerének átalakítási lehetőségeit,
- adjanak jogszabályi védelmet a szakellátásban gyerekekkel közvetlenül foglalkozók számára az őket érő bántalmazások esetén.

2025. február 14.

Tisztelettel: Pedagógusok Szakszervezete
Gyermekvédelmi Tagozata